Λουμανοῦ

Χάραν ἢ Ἐπισκοπέλης

(Mal. Ann. Zeoila)

(4)

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ
ΝΕΚΡΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ.

Ἔκδοσις:
Heinrich Wilhelm Stoll
(Διὰ τὰ Γυμνασιά).

— o —

Α'.

Χάρων ἢ Ἐπισκοποῦντες
(Τὰ πρόσωπα τοῦ διαλόγου: Ἑρμῆς καὶ Χάρων).

---

1. Ἑρμ. Τί γελᾷς, Χάρων; (ἢ (καλύτερα νὰ σοῦ εἰπῶ)) καὶ γιατί ἄφησε τὴ βάρκα σου κ' ἀνέβηκες ἐδῶ πούμαστε μεῖς, οἱ ζωντανοί, ἐνῶ προτήτερα δὲν ἐσυνήθιζες νὰ ἐπισκέπτεσαι τὸν ἀπάνω κόσμον;

Χάρ. Ἐπεθύμησα, Ἑρμῆ, νὰ ἰδῶ τί εἶναι αὐτὴ ἡ ζωὴ καὶ ~~σὰν~~ τι ~~κάνο~~ κάνουν οἱ ἄνθρωποι σ' αὐτὴ ~~πού σὰν τὰ~~ ἢ ποιὰ πράματα χάνουν καὶ κατεβαίνουν στὸν Ἅδη μὲ κλάματα καὶ στεναγμοὺς· γιατί κανένας τους δὲν ἔπλευσε ~~χωρὶς~~ ἀδάκρυτος. Ἐζήτησα ζωπὸν ἀπὸ τὸν Ἅδην κι' ἐγώ, ὅπως ἐκεῖνος ὁ Θεσταλὸς νεανίσκος, ν' ἀφήσω μιὰ μέρα τὴν βάρκα μου κι' ἦλθα στὸ φῶς καὶ μοῦ φαίνεται πῶς σὲ βρῆκα ἀπάνω στὴν ὥρα· δηλ. εἶμαι σίγουρος, θὰ μὲ γυρίσῃς σὰν ξένος πού βρίσκομαι καὶ θὰ μοῦ δείξῃς ὅλα τὰ

καθέκαστα γιατί νομίζω πώς τά ξέρεις.

Ἑρμ.: Δέν ἔχω καιρό, βαρκάρη μου· γιατί πάω στούς ἀνθρώπους νά κάνω μιά δουλιά ποί μέ διάταξε ὁ οὐράνιος Δίας. Τόν ξέρεις πώς εἶναι ὀξύθυμος καί φοβοῦμαι μήπως ἀργήσω καί μέ στείλῃ ὕστερα νά μένω πάντα κοντά σας μέσ' στό σκοτάδι ἤ ὅπως ἔκαμε στόν Ἡφαιστο μέ ἁρπάξῃ κι' ἐμένα ἀπό τό πόδι μπροστά στά δεῖκά τον παράτια μέ στριφογυρίσῃ καί μέ πετάξῃ ὥστε νά (σπάσω τά πόδια μου) κουτσωθῶ καί νά κάνω τούς ἄλλους νά γελοῦν κερνώντας τοῦς κρασί.

Χάρ: Θά μ' ἀφήσῃς ζοιπόν νά περιπλανῶμαι ἔτσι ~~ἀσκοπα~~ μάταια ἀπάνω στή γῆ καί μάλιστα ἐνῶ εἶσαι φίλος καί συντάξιδειώτης καί συνάδελφος ψυχοπομπός; καί ὅμως εἶναι καλό νά θυμηθῇς, κέ τῆς Μαίας, τοὐλάχιστον ἐκεῖνα, ~~[illegible]~~ ὅτι καμμιά φορά τῆς τώρα δέν σέ διάταξα νά βγάλῃς τά νερά (τῆς βάρκας) ἤ νά πάρῃς τό κουπί· ἀλλά ἐσύ ξαπλώνεσαι καί ροχαλίζεις ἀπάνω στό κατά-

σίρωμα, ἐκῶ ἔχεις τέτοιους γεροὺς ὤμους, ἢ ἂν εὕρῃς στὸ ταξίδι κανένα φρύαρο νεκρὸ κουβεντιάζεις μ' ἐκεῖνον ὅρη τὴν ὥρα· κι' ἐγὼ γέρος τραβῶ καὶ τὰ δυὸ κουπιὰ μονάχος. ἀγγά, νὰ χαρῇς τὸν παπάκα σου, Ἑρμῆμον, ἀγαπημένε μου, μή μ' ἀφήσῃς ἀγγά κάνε με μιὰ βόρτα σ' ὅρη τὴ γωνή γιὰ νὰ ἰδῶ κι' ἐγὼ κάτι κι' ὕστερα νὰ γυρίσω στοὺ Ἅδη. Διότι, ἂν σύ μ' ἀφήσῃς, τί θὰ διαφέρω ἀπὸ τοὺς τυφλοὺς; ὅπως ἐκεῖνοι γριστρεῦν καὶ πέφτουν μέσ' στὸ σκοτάδι τους, ἔτσι κι' ἐγὼ τἀνάποδο γιατὶ δὲν καρσθωρῶ στὸ φῶς. ἀγγά κάνε μου, Κυρρήνιέ μου, μιὰ χάρι πού θὰ τὴν θυμᾶμαι γιὰ πάντα.

2. Ἑρμ: Αὐτὴ ἡ δουλειὰ θὰ γίνῃ αἰτία νὰ τὸ τυρίξω. σοῦ τὸ ρέω ροιπὸν ἀπὸ τώρα ὅτι ἡ πρωρωμή μου γιὰ τὴν περιήγησίν σου δὲν θἄναι καθόρου χωρὶς μπουνιές. ἀγγ' ἂς σοῦ κάνω τὸ χατίρι. καὶ τί μπορῶ νὰ πάθῃ ἔνας, ὅταν τὸν βιάζῃ ἔνας καρὸς του φίρος; γιὰ νὰ τὰ ἰδῇς ὅμως ὅρα τὸ καθένα χωριστὰ καὶ καθαρὰ εἶναι ἀδύνατο

βαρκάρη. θά ~~τρώγαμε~~ ἐχρειαζόμασταν πολλά χρόνια. ἔπειτα ὁ Δίας θά φωνάζῃ ἀσφαλῶς πῶς τάχα ἐδραπέτευσα καί σύ θά ἐμποδισθῇς νά κάνῃς τή δουλειά σου καί θά γυμώσῃς καί τό βασίλειο τοῦ Πλούτωνα, γιατί θά πάνσῃς γιά πολύν καιρό νά τοῦ παίρνῃς νεκρούς· κιτώστερα ὁ Τελώνης ὁ Αἰακός θά ἀγανακτῇ, γιατί δέν θά κερδίζῃ οὔτε (ὀβολόν) δεκάρα. Πῶς θά ἰδῇς ὅμως τά πιό ἀξιόλογα, τοῦτο νά ἐξετάσουμε τώρα.

Χαρ: Σύ, Ἑρμῆ, σκέψου τό καλύτερο. ἐγώ φυσικά δέν ξέρω τίποτε ἀπάνω στή γῆ, γιατί εἶμαι ξένος.

Ἑρμ. Πρῶτα-πρῶτα, Χάρωνα, χρειαζόμαστε κάποιο ψηλό μέρος γιά νά τά ἰδῇς ὅλα ἀπ' ἐκεῖ πάνω. ἄν μπορούσες βέβαια ν' ἀνέβης στόν οὐρανό, δέν θά ἐκάναμε καί πολύν κόπου. καί θά τ' ἄβλεπες ἀκριβῶς ὅλα (ἐκ περιωπῆς) καί καλά. ἐπειδή ὅμως δέν σοῦ ἐπιτρέπεται νᾶσαι πάντα μέ τά φαντάσματα (εἴδωλα) τῶν νεκρῶν καί νά (μοῦ) δέλῃς νά θαλᾷς καί τ' ἀνάκτορα τοῦ Διός, κύταξε γύρω γιά κανένα

ψηρό βουνό.

3. Χάρ: ~~Μα~~ Ξέρεις, Ἑρμή, τί συνηθίζω νά σᾶς λέω ἐγώ ὅταν ταξιδεύωμεν; τήν ~~ὥρα~~ ἀγρμή πού ~~θα φυσήξη~~ φυσᾶ, τό μπουρίνι ~~καί θε δυνατά~~ ὅρμη μέ μανιά στό πανί κι' ἡ βάρκα γέρνει ~~στήν μπάντα~~ (στά πράγια) καί τό κῦμα συκκύνεται ψηρά, τότε σεῖς ἀπό ἄγνοια μοῦ φωνάζετε νά μαζέψω τό πανί ἤ ν' ἀμοζάρω μέ τό πόδι μου τή σκόττα ἤ νά γυρίσω κατάπρυμνα, ~~καί~~ ἐγώ ὅμως σᾶς συμβουλεύω νά κάδεστε ἥσυχοι, γιατί ἐγώ βέβαια ξεύρω καλύτερα ἀπό σᾶς. Τό ἴδιο ζοιπόν καί σύ κάνε ὅσα νομίζεις ὅτι εἶναι καλά ἀφοῦ δά τώρα εἶσαι ~~κυβερνήτης~~ καπετάνιος. ἐγώ σάν ἐπιβάτης πού εἶμαι θά κάθημαι σιωπηρός καί θ' ἀκούω σ' ὅ,τι μέ διατάσσεις.

Ἑρμ: Σωστά λές. ἐγώ βέβαια θά ξεύρω τί πρέπει νά κάνωμεν καί θά βρῶ κατάλληλη σκοπιά. Ἄρα γε ὁ Καύκασος εἶν' ὁ κατάλληλος ἤ ὁ Παρνασός εἶναι πιό ψηρός ἤ κι' ἀπό τούς δυό ἐκεῖνος ἐκεῖ ὁ Ὄλυμπος;

Καί δέν εἶναι χίγο αὐτό ~~ποῦ~~ μοῦλθε στό νοῦ τώρα πούστρεψα τά μάτια στόν Ὄχυμπο. ἀγγά πρέπει καί σύ νά κουραστῆς κάποι καί νά μέ βοηθήσῃς.

Χάρ. Διάτασσε καί θά σέ βοηθήσω σ' ὅτι μπορῶ.

Ἑρμ: Ὁ ποιητής Ὅμηρος χέγει ὅτι ~~τά παιδιά~~ οἱ νιοί τοῦ Ἀχωέως, ποῦσαν κι' αὐτοί δυό, παιδιά ἀκόμα, ἠθέλησαν κάποτε νά ξεριζώσουν ἀπό τά θέμεχα τήν Ὄσσα καί νά τήν καθίσουν ἀπάνω στόν Ὄχυμπο, ὕστερα τό Πήχιον ~~ἀπά~~ ἐπάνω τους καί νόμιξαν ἔτσι ὅτι θάχουν μιάν ἀρκετά ~~μακρά~~ μεγάχη, καί καχή σκάχα καί ἀνάβασι πρός τόν οὐρανόν. Ἐκεῖνα χοιπόν τά παιδάρια, μά ἦσαν καί ἀνακιδεῖς, ἐκμωρήθησαν δίκκια· ἐμεῖς ὅμως — ~~δύτι~~ δέν σκεφτόμαστε βέβαια νά κάνουμε κακό στούς θεούς — γιατί νά μή κτίσουμε κι' ἐμεῖς τήν σκάχα μας μέ τόν ἴδιο τρόπο κυχώντας τά βουνά ἀπανωτά γιά νά κάνουμε τήν σκοπιάμαι πιό ψηχή ἠ πιό καχή;

4. Χάρ. Καί θά μπορέσουμε, Ἑρμῆ, οἱ δυό μας νά σκυώσουμε τό Πήχιον ἠ τήν Ὄσσα καί νά τά βάχουμεν ἐπάνω;

Ερμ: Γιατί δέν θά μπορούσαμε, Χάρωνα; ἢ μᾶς θεωρεῖς κατώτερους ἀπό τά μω-
ρούδια ἐκεῖνα, ἀφοῦ μάζιστα εἴμαστε θεοί;

Χάρ: Ὄχι, ἀγγά μοῦ φαίνεται σάν πρᾶγμα μεγάζο κι' ἀπίστευτο.

Ερμ: Μέ τό δίκιο σου· γιατί εἶσαι κοινός ἄνθρωπος, Χάρωνα, καί καθόζου ποι-
ητικός: ἀγγά ὁ (παγγκαρᾶς περίφημος) ὁ Ὅμηρος μέ δυό στίχους μᾶς ἀνέβασε ἀμέσως
στόν οὐρανό ~~καί~~ κι' ἔβαγε ἀπανωτά τά ὄρη μέ τόσην εὐκοζία. Καί ἀπορῶ
ἄν σοῦ φαίνονται αὐτά γιά θαύματα, ἀφοῦ ξέρεις εἶμαι βέβαιος καζά τόν Ἄτζαντα,
ὅτι αὐτός ~~ἕνας~~ μόνος του κρατάει ~~αὐτόν~~ στήραχη του ὁλάκερο τόν οὐρανόν καί μᾶς ὅζους μαζί. ~~ἀπάνω του.~~
Ἄκουσες ἴσως καί γιά τόν ἀδεζφό μου τόν Ἡρακζέα ὅτι τόν ἀντι-
κατέστησε κάποτε τόν Ἄτζαντα, σήκωσε τό φορτίο καί τόν ξαζάφρωσε
γιά ζίγο καιρό.

Χάρ. Τἀκούω κι' αὐτά. Ἄν ὅμως εἶν' ἀζηθινά, σύ μπορεῖ νά ξέρῃς, ἔρ-
μη κι' οἱ ποιητές.

Ερμ. Ἀζηθέστατα, Χάρων· καί γιά ποιό λόγο σοφοί ἄνθρες θάλεγαν ψεμματα;

8

ὥστε ἂς σκιώσουμε πρῶτα τὴν Ὄσσα μὲ τὸ γοστὸ ὅπου μᾶς τὸ γέει ὁ στίχος κι' ὁ μάστορας,

κι' ὕστερ' ἀπάν' στὸν ~~Ὄσσα~~ Κίσσαβο τὸ δασωμένο Πήγιο.

βγέπεις πῶς; εὔκολα καὶ ποιητικά τὰ καταφέραμε. τώρα γοιπόν ἂς ἀνέβω γιά νὰ ἰδῶ ἂν θὰ χρειασθῇ νὰ βάγουμε καὶ ἄγγα ἐπάνω.

5. Πώ, πώ! ἀκόμα εἴμαστε στὰ κάτω-κάτω τοῦ ρανοῦ. γιατί κατὰ τὴν ἀνατολή μόλις φαίνεται ἡ Ἰωνία καὶ ἡ Λυδία, κατὰ τὴ δύση δὲν βγέπεις πέρα ἀπὸ τὴν Ἰταγία καὶ τὴ Σικελία, πρὸς βορρᾶν μόνον ὅσα εἶναι ἀπ' τὴν ἐδῶ μεριὰ τοῦ Δούναβη κι' ἀπὸ κεῖ ἡ Κρήτη ὄχι καὶ τόσο καθαρά. Καθὼς φαίνεται, βαρκάρη μου, πρέπει νὰ μεταμνήσουμε καὶ τὴν Οἴτη κι' ὕστερ' ἀπ' ὅλα τὸν Παρνασσό.

Χάρ. Ἔτσι νὰ κάνουμε. κύταξε μόνο νὰ μὴ ~~μιλήσουμε νὰ~~ κάνουμε γεπτοδουλειὲς καὶ σκιώσουμε πολὺ ψηλὰ τὴ σκοπιὰ πέρα ἀπὸ τὸ κανονικό. ~~μὲ μιὰ~~ ὕστερα μπορεῖ νὰ κατραπυγήσουμε

νά γυώσουμε τά κεφάγια μας καί νά μάς βγῇ ξυνή ἡ ~~τέ~~ ~~κτι~~ κτιστική τοῦ Θμήρου.

Ἑρμ: Κουράγιο· ὄγα δά γίνοιν στερεά. μετακίνησε τήν Οἴτη· ἄς ~~φορτώσου~~ κυγή με καί τόν Παρνασσό. Νά τώρα· πάω πάγι ἐπάνω· λαμπρά· τά βγέπω ὄγα· ἀνέβαινε τώρα καί σύ.

Χάρ: Δῶσε μου τό χέρι σου, Ἑρμῆ, γιατί δέν εἶναι πρᾶμα τοῦτο πού μ' ἀνεβάζεις ἐπάνω του.

Ἑρμ. Ἀφοῦ θέλεις, Χάρων, νά τά ἰδῇς ὄγα· δέν μπορεῖ νᾶναι καί τά δυό· νά τά βγέπῃς ὄγα καί νᾶσαι κι' ἀσφαγής. ἀγγά κράτει τό δεξίμι καί πρόσεχε ~~μή πατᾷς σε~~ μή γγιστρήσῃς. μπράβο, ἀνέβηκες καί σύ. Ἀφοῦ ἔχει δυό κορυφές ὁ Παρνασσός ἄς πάρουμε ὁ καθένας ἀπό μιά κι' ἄς καθήσουμε. τώρα κύταξε γύρω ~~καί~~ καί πρόσεχέ τα ὄγα.

6. Χάρ: Βγέπω πολλές χῶρες καί μιά μεγάγη γίμη γύρω καί βουνά ἡ ποταμούς πιό μεγάγους ἀπό τόν Κωκυτό ἡ τόν Πυριφγεγεθόντα

καί ἀνθρώπους πολύ μικρούς καί κάτι φωλιές των.

Ἑρμ. Εἶναι πόλεις ἐκεῖνες πού νομίζεις φωλιές.

Χάρ. Ξεύρεις λοιπόν, Ἑρμῆ, πώς δέν ἐκάναμε τίποτε ἀλλά μάτην μετεκινήσαμε τόν Παρνασσό μέ τήν Κασταλία του καί τήν Οἴτην ἡ τἄλλα ὄρη;

Ἑρμ. Μά γιατί;

Χάρ: λοιπόν ἐγώ ἀπό δῶ ψηλά δέν βλέπω τίποτε καθαρό. ἐγώ ἤθελα ὄχι πόλεις καί βουνά νά βλέπω σάν ὁλές γωγραφιές, ἀλλά τούς ἴδιους τούς ἀνθρώπους τί κάνουν καί τί λένε, ὅπως τήν ὥρα πού μέ συνήντησες καί μέ εἶδες νά γελῶ καί μέ ρώτησες γιατί γελοῦσα· λοιπόν ἤκουσα κάτι κι' εὐχαριστήθηκα ὑπερβολικά.

Ἑρμ. Καί τί ἦταν αὐτό;

Χάρ: Τόν ἐκάλεσεν, νομίζω, κάποιος γιά τραπέζι τήν ἐπαύριο, καί εἶπε σίγουρα θά ἔλθω· τή σλιγμή λοιπόν πού μιλοῦσε ἀκόμα μιά κεραμίδα ἔπεσε, δέν ξέρω ποιός τήν τάραξε, καί τόν σκότωσε.

ἐγέλασα χοιπόν, γιαλί δέν ἐξεπτύρωσε τὴν ὑπόσχεσή του. Τώρα ἔτσι μοῦλθε, νά καλέβω γιά νά βρέπω καί ν' ἀκούω καλύτερα.

7. Ἑρμ: Μή ~~φοβεῖσαι~~ στενοχωριέσαι· καί σέ τοῦτο θά σέ κάνω καλά ἐγώ. σέ μιά σλιγμή μέ κανένα-δυό μαγικούς στίχους τοῦ Ὁμήρου θά σέ κάνω ὀξυδερκέστατον, κι' ὅταν ~~εἰπῶ~~ τούς στίχους ἔχε το στό νοῦ σου δέν θά βρέπεις πιά θαμπά ἀγγά ὁλοκάθαρα.

Χάρ: Μόνο γέγε τους.

Ἑρμ: "Καί τό σκοτάδι σλί σλιγμή σοῦ σήκωσ' ἀπ' τά μάκια,
γιά νά μπορῇς καλά θεούς κι' ἄνδρες νά ξεχωρίζῃς".

Τί ἔγινε; βρέπεις τώρα;

Χάρ: Μέ τό παραπάνω· τύφλα νάχῃ ὁ περίφημος Λυγκέας μπροστά μου. Τώρα νά μοῦ μιλᾷς γιά τἄλλα καί νά μοῦ ἀπαντᾷς σ' ὅλι σέ ρωτῶ. ἀγγά θέλεις νά σέ ρωτήσω κι' ἐγώ μέ τόν ὁμηρικόν τρόπον γιά νά καταλάβῃς πώς ~~διάβ~~ ἐμελέτησα κι' ἐγώ τόν Ὅμηρο;

Ἑρμ: Κι' ἀπό ποῦ ἐσύ μπορεῖς νά ξέρῃς Ὅμηρο πάντα ναύτης κι' ὅλη μέρα στό κουπί;

Χάρ: Βρέπεις; μέ προσβάλλεις σλήν τέχνη μου. ἐνῶ ἐγώ ὅταν πέθανε
καί τόν περνοῦσα σλόν Ἅδη τόν ἄκουσα πού ἀπάγγελλε πολλά καί
θυμοῦμαι μερικά ἀκόμα. ἄν καί μᾶς ἐτάραξε τότε μεγάλη ~~...~~
κακοκαιριά. γιατί σάν ἄρχισε ν' ἀπαγγέλλη σλίχους πού δέν ἔφερναν
καί τόσο γοῦρι σλούς ταξιδεύοντες, ὅτι ὁ Ποσειδῶν ~~ἐσήκωσε~~ ἐμάλεψε τά νέφη
κι' ὅτι ἐτάραξε τή θάλασσα μέ τήν τρίαινα σάν μέ μιά πελωρία
μαγειροκουτάλα κι' ὅτι ἐσήκωσε ὅλες τές θύελλες καί ἄλλα πολλά,
κι' ἀνακάτωνε τή θάλασσα μέ τούς σλίχους του, ζαφνικά πλάκωσαν
ἀνεμοβρόχια τρικυμία καί σκοτάδι πού κόντεψε νά μᾶς ἀναποδογυρισθῇ
ἡ βάρκα. Τότε γαλίσκηκε καί κεῖνος καί ἤμεσε πολλές ῥαψῳδίες
καί τή Σκύλλα κι' τήν Χάρυβδι καί τόν Κύκλωπα. Θέν ἦταν λοιπόν δύσκο-
λο ἀπό τόσον ἔμετο νά φυλάξω μερικά. 8. Καί νά πές μου:

"Ποιός εἶν' αὐτός ὁ ἀντράχαλος παχύς, χοντρός, μεγάλος,
μέ τόσο μωόϊ ἀπάνω ἐκεῖ καί τούς πλατιούς τούς ὤμους;"

Ερμ. Αὐτός εἶναι ὁ Μίζων ὁ ἀδυλής ἀπό τόν Κρότωνα. καί τόν χειρο
κροτοῦν οἱ Ἕζζωνες γιατί ἐσήκωσε τόν ταῦρον καί τόν φέρει διά μέσου
τοῦ σταδίου.

Χάρ: Καί πόσο δικαιότερα θά μ' ἐπαινοῦσαν, Ἑρμῆ, ἐμένα, πού αὐτόν τόν
Μίζωνά σου σέ ζίγο θά τόν σοζράβω καί θά τόν ~~βάζ~~ μπάσω στό
βαρκάκι, ὅταν θά μᾶς κατέβη (κι' αὐτός) νικημένος ἀπό τόν πιό ἀνίκητο
παζαιστή, τόν θάνατο, πού οὔτε θά τό μυριστῇ πῶς τόν (κζα)πο-
τρικζο
διάζει; κι' ὕστερα θά μᾶς ἀρχίσῃ τά κζάματα πού θά θυμᾶται αὐτά τά
στεφάνια καί τοῦτο τόν θόρυβο. τώρα ὅμως ποιός τόν πιάνει πού σή-
κωσε τόν ταῦρο. τί νά νομίσωμεν; ἆρά γε ~~νά~~ ἐζπίζ~~ε~~ πῶς θά
πεθάνῃ κι' αὐτός καμμιά φορά;

Ἑρμ: Ἀπό πού ἡ πού θά θυμόταν αὐτός τόν θάνατο σέ τέτοιαν ἀκμή;

Χάρ: Ἄς τον αὐτόν. σέ ζίγο θά μᾶς κάνῃ νά γελοῦμε ὅταν θά ταξιδεύῃ
καί δεύθ' ἄχῃ τήν δύναμη ὄχι ταῦρον ἀλλ' οὔτε νά σηκώσῃ

9. Ἀγγά πές μου, σέ παρακαζῶ
Ποιός εἶν' αὐτός ὁ σοβαρός;

Καθή φαίνεται ἀπό τήν ὁλοχήν δέν θᾶναι Ἕλλην.

Ἑρμ: Εἶν' ὁ Κῦρος ὁ γυιός τοῦ Καμβύσου, Χάρων, πού πῆρε τήν ~~κοσμο-~~
βασιλείαν
~~προλοριάνα~~ ἀπό τοὺς Μήδους καί τήν ἔδωκε σ' τοὺς Πέρσες.

Αὐτός ἐνίκησε πρό ὀλίγου τοὺς Ἀσσυρίους καί ἐκυρίευσε τήν

Βαβυλῶνα καί τώρα τοῦ μπῆκε ἡ μανία νά ὁρμήσῃ ἐναντίον

τῆς Λυδίας γιά νά ξεκάμῃ καί τόν Κροῖσον καί νά γίνῃ κύριος ὅλων.

Χάρ. Δέν μοῦ λές; ποῦ εἶν' ἐκεῖνος ὁ Κροῖσος;

Ἑρμ.: Κύταξ' ἐκεῖ σ' τήν μεγάλην ἀκρόπολη μέ τά τριπλά τείχη. Ἐκεῖ πέρα

εἶν' οἱ Σάρδεις κι' ἐκεῖνος πού βλέπεις εἶν' ὁ ἴδιος ὁ Κροῖσος ἀπάνω σέ

κρυσό κρεββάτι καί μιλᾷ τώρα μέ τόν Σόλωνα τόν Ἀθηναῖον. Θέλεις

ν' ἀκούσωμε καί τί κουβέντες κάνουν;

Χάρ: Πῶρ ἀβο!

10. Κροῖσ. Φίλε Ἀθηναῖε, εἶδες τά πλούτη μου καί τοὺς θησαυροὺς

μου καί τό ἀσφράγιστο χρυσάφι ποΰχω χῦμα καί τάξζα μου πολύτιμα πράγματα. Πές μου, ποιόν νομίζεις εὐτυχέστερον ἀπό ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

Χάρ: Τί θά πῇ ἄρα γε ὁ Σόλων;

Ἑρμ: (Βάστα) Ἔγνοια σου. δέν θά τοῦ πῇ ἀνοησίες, χάρωνα.

Σόλων: Κροῖσε, ζίγοι εἶσκι οἱ εὐτυχεῖς ἄνθρωποι. ἐγώ δέ ἀπ' ὅσους εἶδα πιό εὐτυχεῖς θεωρῶ τόν Κλέοβιν καί Βίτωνα, τά παιδιά τῆς ἱέρεις στό Ἄργος.

Χάρ: Αὐτός λέει ἐκείνους πού πέθαναν τήν ἴδια στιγμή πρίν ζίγοι καιρό ἐπειδή μπῆκαν στό ζυγό καί τράβηξαν τήν ἅμαξα καί πῆραν τήν μάννα τους στό ναό.

Κροῖσ: Ἔστω. Ἄς εἶν' ἐκεῖνοι οἱ πιό εὐτυχισμένοι ἀπ' ὅλους. ὁ δεύτερος ὅμως ποιός μπορεῖ νἆναι;

Σόλ: Ὁ Τέλλος ὁ Ἀθηναῖος ὁ ὁποῖος ἡ ἔζησε καλή ζωή κι' ἀπέθανε γιά τήν πατρίδα.

Κροῖσ: Κι' ἐγώ, μωρέ βρε παλιάνθρωπε, δέν σοῦ φαίνομαι ~~μα~~ γιά εὐτυχής;

Σόζ: Δέν μπορῶ νά ξεύρω ἀκόμα, Κροῖσε, ἄν δέν φθάσῃς σλό τέλος τῆς ζωῆς σου. γιατί ὁ θάνατος τά ξεκαθαρίζει αὐτά καθῆς καί τό μέτρον τῆς εὐτυχίας ὅλης τῆς ζωῆς.

Χάρ: Μπράβο, Σόλωνα, πού δέν μᾶς ξέχασες ἐμᾶς, ἀλλά καί σύ κρίνῃς σωστό κοντά σλή βάρκα μας νά ~~γίνω~~ ξεκαθαρίζωνται αὐτές οἱ ὑποθέσεις.

11. Ἀλλά ποιοί εἶν' ἐκεῖνοι πού ~~τοὺς σέλλει~~ βγαίνουν ἀπό τό ἀνάκτορο τοῦ Κροίσου καί τί ~~βαστοῦν~~ κρατᾶνε σλοὺς ὤμους;

Ἑρμ. Ἀφιερώνει χρυσές πλάκες σλόν Πύθιον Ἀπόλλωνα γιά πληρωμή τῶν χρησμῶν, πού ἐξ αἰτίας των θά χαθῇ σέ λίγο καιρό. Μά εἶναι φοβερά φίλος τῶν μαντευμάτων.

Χάρ: Δέν μοῦ λές; Ἐκεῖνο εἶναι τό χρυσάφι, πού λάμπει καί σπινθηροβολεῖ, πού εἶναι σάν χλωμό μέ κάποια κοκκινάδα; τόσο καιρό τό ἄκουα καί τώρα τό βλέπω γιά πρώτη φορά.

Ἑρμ: Ἐκεῖνο εἶναι, Χάρωνα, μέ τό λόγγυκον ὄνομα κλ τό περιζήτητον.

Χάρ: Καί ὅμως δὲν βλέπω τί καλό ἔχει ἀπάνω του παρά μονάχα ἕνα, ὅτι κουράζονται ὅσοι τό φορτώνονται.

Ἑρμ. Καί δὲν ξέρες πόσοι πόλεμοι γίνονται γι' αὐτό καί καλεργαριές καί γεωτεῖες καί ἐπιορκίες καί φόνοι καί φυλακίσεις καί μαυρόνα ταξίδια καί ἐμπόρια καί ὑποδουλώσεις;

Χάρ: Γιά τοῦτο τό πρᾶμα, Ἑρμῆ, πού δὲν διαφέρει καί πολύ ἀπό τόν χαλκόν; ~~γιατί~~ τόν χαλκόν τόν ξέρω, ξέρεις, γιατί παίρνω τόν ὀβολόν ἀπό κάθε (ταξιδιώτη) πελάτη μου.

Ἑρμ. Ναί, ἀλλά ὁ χαλκός εἶναι πολύς καί γι' αὐτό δὲν τοῦ δίδουν καί μεγάλη ἀξία (δὲν τό θεωροῦν ἡ σπουδαῖο πρᾶμα). ἐνῶ αὐτό τό βλάζουν ἀπό πολύ βάθος καί σέ λίγη ποσότητα οἱ μεταλλωρύχοι μολονότι καί αὐτό εἶναι ἀπό τήν γῆ ὅπως καί τό μολύβι.

Χάρ: Εἶναι τρομερή ἡ βλακεία τῶν ἀνθρώπων πού μοῦ λές, νά ἀγαποῦν μέ τόσο πάθος ἕνα κιτρινιάρικο καί βαρετό ἄψυχο πρᾶμα.

Ερμ: Ὁ Λόγιας ὅμως, χάρωνα, δὲν φαίνεται νὰ τὸ ἀγαπᾷ καὶ τόσο, γιατί, βλέπεις, ~~περιγελᾷ~~ καλαφρονεῖ τὸν Κροῖσο καὶ τὴν βάρβαρη ἀλαζονίαν τοῦ γίμου φαίνεται πῶς κάτι θέλει νὰ τὸν ρωτήσῃ. ἂς ἀκούσωμεν ζοιπόν.

12 Λόγιν: Πές μου, Κροῖσε, δ' ἀγηθινὰ νομίζεις ὅτι ὁ Ἀπόλλωνας ἔχει καμμιὰν ἀνάγκη ἀπ' αὐτὲς τὲς πράκες;

Κροῖσ: Μὰ τὸν Δία, ναίγιατί δὲν ὑπάρχει στοὺς Δελφοὺς κανένα τέτοιο ἀφιέρωμα.

Σόλ: Λοιπὸν νομίζεις πῶς θὰ κάμῃς τὸν θεὸν τρισευτυχισμένον, ἂν ἀποκτήσῃ κοντὰ στάλλα καὶ πράκες χρυσές;

Κροῖσ: Καὶ πῶς ὄχι;

Σόλ: Πολλὴν φτώχια νομίζεις πῶς ἔχουν οἱ Οὐρανοί, ἂν ἔχουν ἀνάγκη νὰ φέρνουν ἀπὸ τὴν Λυδίαν χρυσάφι, ὅταν χρειάζουν.

Κροῖσ: Καὶ ποῦ θὰ βροῦν ἐκεῖνοι χρυσάφι, ἔσον ἔχουμε μεῖς;

Σόλ: Πές μου· ἔχετε καὶ σίδερο στὴν Λυδία;

Κροῖσ: Κάτι λέγω.

~~Κροῖσ~~: Ὥστε τό καλύτερο πρᾶμα δέν τόχετε.

Κροῖσ. Πῶς εἶναι ἀνώτερο τό σίδερο ἀπό τό χρυσάφι;

Σόλ: Ἄν μ' ἀπαντᾷ χωρίς νά δομώνῃ θά μάθῃ.

Κροῖσ: Ρώτα με, Σόλωνα.

Σόλ: Ποιοί εἶναι ἀνώτεροι, ὅσοι γλυτώνουν τοὺς ἄλλους ἢ ὅσοι γλυτώνουται ἀπ' αὐτοὺς;

Κροῖσ: Μά βέβαια ὅσοι γλυτώνουν τοὺς ἄλλους.

Σόλ. Αἴ λοιπόν, αὖ ὁ Κῦρος, ὅπως διαδίδουν μερικοί, ἐπιτεθῇ κατά τῶν ἀνδῶν, ἐσύ θά κάμῃς χρυσᾶ μαχαίρια γιά τόν στρατό ἢ τό σίδερο θάναι ἀναγκαῖο τότε;

Κροῖσ: Τό σίδερο βέβαια.

Σόλ. Βέβαια· κι' ἄν δέ προμηθευτῇ σίδερο μπορεῖ θά πάῃ καί τό χρυσάφι σου αἰχμάλωτο στοὺς Πέρσες. (στά χέρια τῶν Περσῶν).

Κροῖσ: Σώπα, καημένε.

~~20.~~ Σόλ. Καλά· μή γένοιτο· ἀλλά νά, ὁμολογεῖς ὅτι τό σίδερο ~~ἔχει~~ εἶναι ἀνώτερο παρά τό χρυσάφι.

Κροῖσ: Λοιπόν δέλεις νά σλείλω σιδερένιες πλάκες ~~σιδερ~~ Δελφούς καί νά φέρω πίσω τές χρυσές;

Σόλ. Οὔτε τό σίδερό ~~σου~~ δέν θά χρειασθῇ ~~εἶναι~~ ὁ Θεός ἀλλά εἴτε χαλκόν εἴτε χρυσάφι τοῦ ἀφιερώσῃς, θά τά ~~σλείλῃς~~ ἀφιερώσῃς γιά νά ~~τά~~ γίνουν κτῆμα ἤ νά τάρπάξουν καμμιά φορά ἄλλοι ἤ οἱ Φωκεῖς ἤ οἱ Βοιωτοί ἤ οἱ ἴδιοι οἱ κάτοικοι τῶν Δελφῶν ἤ κάποιος „τύραννος" (μονάρχης) ἤ ζηστής, κι' ὁ Θεός δέν νοιάζεται γιά τούς χρυσοχούς σου.

Κροῖσ: Πάντα ἐσύ τάχεις μέ τά πλούτη μου καί τά φθονεῖς.

13. Ἑρμ: Δέν ὑποφέρει ὁ Λυδός, χάρωνα, τήν παρρησίαν καί τήν ἀλήθειαν τῶν λόγων τοῦ Σόλωνα, ἀλλά τοῦ φαίνεται πάραξενο πρᾶμα, φτωχός ἄνθρωπος νά μή ζαρώνῃ μπροστά του καί ~~(μάλιστα)~~ νά τοῦ λέῃ ἐλεύθερα τήν γνώμη του. Θά θυμηθῇ ὅμως σέ λίγο τόν Σόλωνα, ὅταν

τά χρειασθῇ, πού θά πιασθῇ ἀπό τόν Κῦρον καί θ' ἀνεβασθῇ στήν πυρά. γιατί ἄκουσα πρωτήτερα τήν Κλωθώ νά διαβάζῃ τοῦ καθενός τά γραμμένα, μέσ' στά ὁποῖα ἦταν κι' αὐτά, ὅτι ὁ Κροῖσος θά συλλαφθῇ ἀπό τόν Κῦρον, ἀλλά κι' ὁ Κῦρος θά σκοτωθῇ ἀπό κείνην ἐκεῖ τήν Μασσαγέτιδα. βλέπεις αὐτήν ἀπό τήν Σκυθία πού τρέχει ἀπάνω στό ἄστρο αὐτό ἄλογο;

Χάρ: Μά τόν Δία, ναί.

Ερμ: Εἶναι ἡ Τόμυρις, ~~αὐτή~~ κι' αὐτή θά κόψῃ τό κεφάλι τοῦ Κύρου καί θά τό βάλῃ σ' ἕνα ἀσκί γεμᾶτο αἷμας βλέπεις καί τόν γυιό του τόνέο παιδί; εἶν' ὁ Καμβύσης αὐτός. αὐτός θά βασιλεύσῃ μετά τόν πατέρα του. θά κάνῃ χίλιες δυό ἀνοησίες στή Λιβύα (Βόρ. Αφρική) καί τήν Αἰθιοπία (Ἀβυσσηνία), στό τέλος θά τρελλαθῇ, θά σκοτώσῃ τόν Ἆπιν καί θά σκοτωθῇ.

Χάρ. Πιυπιύ τί γέλοια! καί ὅμως ποιός μπορεῖ τώρα νά ση-

κώσῃ τά μάτια καί νά τούς κυτάξῃ πού δείχνουν τέτοια περιφρόνηση στούς ἄγγους; ἤ ποιός μπορεῖ νά πιστεύσῃ ὅτι σέ ζήγο αὐτός ὁ ἕνας θά εἶν' αἰχμάλωτος καί τοῦ ἄγγου τό κεφάλι θά μπῇ σέ ἀσκί μέ αἷμα; 14: Ἐκεῖνος ὅμως ποιός εἶναι, Ἑρμῆ, πού φορεῖ τό πορφυρό ἐπανώρουχο; ἡ τό διάδημα (στέμμα), πού ~~τό δίδει ὁ μάγειρας τό δακτυλίδι πού τό βρῆκε~~ ὁ μάγειρας ἔσχισε τό ψάρι καί τοῦ δίνει τό δακτυλίδι,

στό θαλασσόβρεκτο νησί; ~~πανιέται~~ γιά βασιλιᾶς παινιέται.

Ἑρμ: Καλά παρῳ δεῖς τώρα, χάρωνα. Εἶν' ὁ Πολυκράτης πού βλέπεις ὁ «τύραννος» τῶν Σαμίων πού νομίζει πώς εἶναι ὅλο εὐτυχία. ἀλλά κ' τοῦτος ὁ ἴδιος πάλι θά προδοθῇ ἀπό τόν δοῦλο, πού στέκει δίπλα του, τόν Μαιάνδριο, στόν Ὀρείτη τόν σατράπη, θά χάσῃ τῶν εὐτυχία του καί θ' ἀνασκολοπισθῇ ἀξιολύπητος σέ λίγες στιγμές μέσα. γιατί κι' αὐτά τάκουσα ἀπό τῶν Κλωθώ.

Χαρ: (Θαυμάζω) Γειά σου γεβέντισσα Κρωθώ· κι' αὐτόνο, ψυχή μου, κόψετονο τά κεφάζια κι' ἀνασκοζόπισέ τονο, γιά νά μάθουν ὅτι κι' αὐτοί ἄνθρωποι εἶναι. κι' ἄς σκκώνονται πιό ψηλά γιά νά πονέσουν πιό πολύ σάν πέσουν ἀπό ψηλότερα. κι' ἐγώ τότε θά γελάσω σάν ἰδῶ τόν καθένα τονο γυμνό μέσ' στή βαρκούλα χωρίς νάχουν μαζί τονο μήτε τήν πορφύρα τονο μήτε τήν τιάρα μήτε τό χρυσό τονο κρεββάτι.

15. Ἑρμ: Ὅσο γι' αὐτόνο ἔτσι θά γίνουν. ἀλλά βλέπεις τόν κόσμο, Χάρωνα, ἐκείνους πού ταξιδεύουν, πού πολεμοῦν, πού δικάζονται, γεωργοῦν, δανείζονται καί διακονεύουν;

Χάρ: Τούς βλέπω πού ἔχουν χίλιων εἰδῶν δουλειές καί τή ζωή τονο γεμάτη ταραχή καί τές πόλεις των πού μοιάζουν μέ μελισσοφωλιές. Ὁ καθένας ἔχει κι' ἕνα κεντρίδικό του καί κεντάει τό διπλανό του. κάποιοι ἀκόμη σά σφῆκες καταστρέφουν τούς πιό ἀδύνατονο. Μά Ὁ ὄχλος αὐτός πού πετάει ἀπό πάνω τονο καί

(τὸν βρέποιν)
δὲν φαίνεται ποιοί εἶναι;

Ερμ: Οἱ Ἐρωίδες, χάρωνα, καὶ οἱ Φόβοι καὶ οἱ Ἀνοησίες καὶ οἱ Ἡδονές
καὶ οἱ Φιλαργυρίες καὶ οἱ Ὀργές καὶ τὰ Μίσου καὶ τὰ παρόμοια.
Ἀπ' αὐτὰ ὅμως ἡ Ἀνοησία εἶναι κάτω μαζί τους καὶ κάνει τὸν πολιτευ-
όμενο, μὰ τὸν Δία, καθὼς καὶ τὸ Μῖσος καὶ ἡ Ὀργή καὶ ἡ Ζηλοτυπία
καὶ ἡ Ἀμάθεια καὶ ἡ Φτώχια καὶ ἡ Φιλαργυρία, ἀλλὰ ὁ Φόβος καὶ
οἱ Ἐρωίδες πετοῦν ἀπὸ πάνω τους. Ὁ Φόβος πέφτει ἀνάμεσά τους
τοὺς κάμνει νὰ
καὶ τὰ χάνουν, ~~ἐνίοτε τοὺς κάμνει~~ καὶ κάποτε νὰ (τρέμουν) γελῶνουν. οἱ Ἐρπίδες
ὅμως (αἰκροῦνται) κρέμανται πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τους καὶ ~~ὅταν κανέ-~~
ἀκριβῶς
~~νας νομίζει~~ τὴν στιγμὴ ποὺ νομίζει ἕνας ὅτι θὰ τὲς πιάσῃ, πετᾶνε
ψηλὰ καὶ χάνονται ἀφίνοντάς τους μὲ ἀνοικτὸ τὸ στόμα, ὅπως ἀ-
κριβῶς βρέπεις τὸν Τάνταλο νὰ παθαίνῃ μὲ τὸ νερὸ κάτω στοῦ Ἅδη.

16. Ἂν προσέξῃς καλὰ θὰ ἰδῇς καὶ τὲς Μοῖρες ἀπὸ πάνω νὰ ~~κλώθουν~~ γυρίζουν
τῶν καθενός
τὸ ἀδράχτι. ~~ἀπὸ τὸ ὁποῖον~~ ἀπ' αὐτὸ συμβαίνει νὰ κρέμανται ὅλοι μὲ

ζεπτά νήματα. βλέπεις σὰν κάποια ἀραχνονήματα νά κατεβαί-
νουν ἀπό τ' ἀδράχτια ἀπάνω στόν καθένα;

Χάρ: Βλέπω ἕνα νῆμα πολύ ζεπτό ἀπάνω ἀπό τόν καθένα ἀλλά ἡ ἐπί
τό πλεῖστον εἶναι συνδεδεμένα τό ἕνα μέ τ' ἄλλο.

Ἑρμ. Πολύ σωστά, βαρκάρη μου. γιατί εἶναι γραμμένο ἐκεῖνος νά
φονευθῇ ἀπ' αὐτόν καί τοῦτος ἀπ' ἄλλον καί νά κληρονομήσῃ αὐτός
ἐκεῖνον, ποῦναι τό νῆμα του πιό μικρό, κι' ἐκεῖνος τοῦτον. αὐτό
περίπου σημαίνει ~~τό πλέξιμο~~ ἡ σύνδεσι. Τούς βλέπεις ὅμως πού
κρέμμονται ὅλοι ἀπό ἕνα ζεπτό νημαλάκι; αὐτός ὁ ἕνας ἐσηκώθη
ἀπάνω καί κρέμμεται, θά πέσῃ σέ ζίγο, πού θά σπάσῃ τό ζινάρι,
γιατί δεύ θ' ἀντέχῃ πιά στό βάρος καί θά κάνῃ μεγάλο ~~κρό(κρότο)~~ κτύπο (βρόντο),
αὐτός ὁ ἄλλος ὅμως, πού μόλις εἶναι σηκωμένος ἀπό τή γῆ, κι' ἄν
πέσῃ θά πέσῃ χωρίς βρόντο, πού κι' οἱ γειτόνοι δεύ θ' ἀκούσουν
καλά-καλά τό πέσιμο.

Αὐτά εἶν'

Χάρ: Ὅλο γέλοια, ~~εἶν' αὐτά~~, Ἑρμῆ.

Ἑρμ: Καί ὅμως δέν μπορεῖς οὔτε τά καλάλλιγα λόγια νά βρῇς, Χάρωνα, γιά νά τά περιπαίξῃς αὐτά καί ~~μάλιστα~~ πρό πάντων τίς ὑπερβολικές τους φροντίδες καί ~~τά~~ ὅτι ἀκόμα τούς ἁρπάζει ὁ τόσο καλός θάνατος καί χάνονται τή σκλαμή πού ἐγπίζουν. γιά ἀγγελιαφόρους καί ὑπηρέτες ἔχει πάρα πολλούς, καθώς βλέπεις, τό βραχνᾶ καί τίς πυρετούς ἡ τό χτικιό καί τίς περιπνευμονίες καί τά ξίφη καί τά ζῃστρικά ὅπλα καί τά κώνεια (δηλητήρια) καί τούς δικαστές καί τούς τυράννους. Κί' ἀπ' αὐτούς τούς ὑπηρέτες κανένας ἀπολύτως δέν πάει στό σπίτι τους ὅταν καλοπερνοῦν, ὅταν ὅμως τήν πάθουν μιά φορά τότε βλέπεις σωρό τούς σκελαγμούς, τά κλάματα τούς θρήνους. Ἄν ὅμως εἶχαν στόν νοῦ τους εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ὅτι κι' αὐτοί εἶναι θνητοί κι' ὅτι γιγονικαρό μένουν ~~ζοῦν~~ σ' αὐτή τή ζωή κι' ὕστερα φεύγουν καί τἀφίνουν ὅλα ἐδῶ σκί γῆ ~~καί φεύγουν σά~~ ὅπως στά ὀνείρατα, θά ζοῦσαν πολύ φρονιμώτερα καί θά ζυποῦνταν γιγώτερο ~~γιατί πεθαίνο~~ σάν ἀποθάνουν. Ἐνῶ τώρα μέ τήν

ἐξωΐδα πώ θἄχουν γιά πάντα μαζί τους ὅσα ἔχουν, ὅταν ὁ ὑπηρέτης παρουσιασθῇ

καί τούς φανάζῃ καί τούς τραβάῃ μαυρυά μέ τά δεομά τοῦ

πυρετοῦ ἤ τῆς φθίσης, ἀγανακτοῦν ~~γιατί~~ πού τούς παίρνῃ, ἐπειδή

δέν τό ἤξπισαν πολέ πώ θά τἀποχωρισθοῦν. Καί τέ δέν θά

ἔκαμνεν ἐκεῖνος, πού κτίζει γρήγορα τό σπίτι του καί βιάζει τούς ἐργάτες,

ἄν (~~ἐ~~ ~~μάθαινε ἤξευρε~~) ἔβαζε σιό νοῦ του πώ θά καταστραφῇ τό σπίτι του αἰδέ

κι' αὐτός θά πεθάνῃ ἀφίνοντάς το νά τό χαίρεται ὁ κληρονόμος μόζις

τό στεγάσῃ, πρίν ἀκόμη ὁ ἄθξιος προφθάσῃ νά δειπνήσῃ μέσα;

Κι' ἐκεῖνος πάζι πού χαίρει γιατί ἡ γυναίκα του τοῦ γέννησε ἀρσενικό

καί ~~κάνει~~ γι' αὐτό τραπέζι σιούς φίλους του καί δίνει σιό παιδί του

τόνομα τοῦ πατέρα του, ἄν ἤξευρε πώ τό παιδί θά πεθάνῃ σιά

ἑφτά του χρόνια, ἄραγε νομίζεις πώ θά χαιρόταν γιά τή γέννησι;

τἀγοριοῦ του; ἀγγά ἡ αἰτία εἶναι ὅτι βλέπει μόνον ἐκεῖνον τόν πατέ-

ρα πού εἶναι εὐτυχισμένος γιά τό παιδί του, τόν ἀθξιή πού νίκησε

οἰκὶ Ὀζυμπία, δὲν βλέπει ὅμως τὸν γείτονα του πού κηδεύει τὸ παιδί του κι' οὔτε ξέρει ἀπὸ πόσο κοντὸ νῆμα κρεμόταν. Βλέπεις βέβαια κι' ἐκείνους πού μαλλώνουν γιατὰ σύνορα (τῶν χωραφιῶν) τους κι' ἐκείνους πού μαζεύουν χρήματα κι' ὕστερα, πρὶν τ' ἀπολαύσουν, τοὺς φωνάζουν οἱ ἀγγελιαφόροι κι' οἱ ὑπηρέτες, πού σοῦ εἶπα.

18. Χάρ. Τὰ βλέπω αὐτὰ ὅλα καὶ καταλαβαίνω μὲ τὸ δικό μου μυαλὸ ποιὸ πρᾶμα οἰκὶ γνὴ τοὺς εἶναι εὐχάριστο ἢ ~~τί σημασίαν ἔχει τὸ καθένα~~ ποιὸ εἶναι ἐκεῖνο πού ἀγανακτοῦν σὰν τὸ χάσουν. Ἂν γοιπὸν κάποιος ἀπ' αὐτοὺς προσέξῃ τοὺς βασιλιάδες, πού θεωροῦνται οἱ πιὸ εὐτυχισμένοι ἀπ' ὅλους, ~~ἔξω~~ ἂν ἐξαιρέσῃ τὴν ἀβεβαιότητα καὶ ὅπως ~~ὅπως~~ γὲς τὴν ἀμφιβολία τῆς τύχης, θὰ βρῇ ὅτι ἔχουν περισσότερες θλῖψες παρὰ ἡδονές, φόβους καὶ ταραχὲς καὶ μίση καὶ κατεργαριὲς καὶ θυμοὺς καὶ κοταμεῖες· ὅλοι τοὺς (οἱ βασιλιάδες) τἄχουν αὐτά. ἀφίνω τὰ πένθη καὶ τὲς ἀρρώστιες καὶ τὰ πάθη πού τἄχουν κι' αὐτὰ ἐξ ἴσου μὲ τοὺς ἄλλους. Κι' ἀφοῦ οἱ

βασιλιάδες ὑποφέρουν τόσο σκέψου τώρα τί γνή ~~μπορούν~~ κάνουν οἱ ~~ἄλλοι~~ ἀπροϊκοί. 19: Ἀλλά ἐπιθυμῶ νά σοῦ ἐπῶ, Ἑρμῆ, μέ τί μοῦ φάνηκαν πῶς μοιάζουν οἱ ἄνθρωποι καί ὅλα τῆς γνῶς τους (ὅλη τους ἡ γνή). εἶδες καμμιά φορά τές φουσκαλίδες μέσα στόνερό πῶς ἀνεβαίνουν σάν πέσουν ἀπό τό στόμα καμμιᾶς βρύσης; ἐννοῶ τές φοῦσκες πού κάνουν τόν ἀφρό; ἀπ' αὐτές γοιπόν μερικές εἶναι μικρές καί μόλις σπάσουν σβήνονται. ἄλλες ὅμως διαρκοῦν περισσότερο καί ὅταν κι' ἄλλες ἐνωθοῦν μαζί τους σκυώνονται καί φουσκώνουν πάραπολύ, κι' αὐτές ὅμως ~~πάντως~~ χωρίς ἄλλο μιά φορά θά σπάσουν. δέν μπορεῖ νά γίνη ἀλλοιώτικα. Αὐτή εἶναι ἡ γνή τοῦ ἀνθρώπου. ὅλοι εἶναι φουσκωμένοι ἀπό ἀέρα, ἄλλοι πιό μεγάλοι κι' ἄλλοι πιό μικροί. σ' ἄλλους ὅμως τό φούσκωμα βαστάει γίγο καιρό ~~κι'~~ ἔπειτα κάνεται, σ' ἄλλους ὅμως μόλις γίνη ἀμέσως ξεμπερδεύει. ~~Εἶναι ὅμως~~ Μιά φορά ὅμως ~~ὅλα~~ εἶν' ἀν ἄλλη ~~ὅλα~~ νά σπάσουν ὅλοι τους.

Ερμ. Ἡ παρομοίωση ποὔκανες, χάρωνα, δὲν εἶναι καθόλου καλώτερη τοῦ Ὁμήρου, ποὺ παρομοιάζει τὴ (ἀνθρώπινη) γενιὰ μὲ τὰ φύλλα.

Ο. Χάρ: Καὶ ἐμὼ εἶναι τόσον ἄδειοι ~~κάνουν~~, Ἑρμῆ, ~~καθὰ~~ βλέπεις τί κάνουν καὶ πῶς ἀγκαλιοτρώγονται γιὰ τιμὲς καὶ ἀξιώματα καὶ κέρδη, ποὺ αὐτὰ ὅλα πρέπει νὰ τἀφήσουν καὶ μ' ἕνα ὀβολὸ μονάχα νὰ ῥθῆνε σὲ μᾶς. Θέλεις λοιπόν, ἀφοῦ βρισκόμαστε σὲ ψηλὸ μέρος, νὰ τοὺς βάλω τὶς φωνάρες καὶ νὰ τοὺς συμβουλεύσω ν' ἀπέχουν ἀπὸ τοὺς περιττοὺς κόπους καὶ νὰ ζοῦν μὲ τὸν θάνατο μπροστὰ στὰ μάτια τους ἔτσι: ~~Θ~~ΑΕ! ἀνόητοι, τί κοπιάζετε γι' αὐτά; παύσετε νὰ κουράζεσθε, γιατὶ δὲν θὰ ζῆτε παντοτεινά· ~~τίποτε~~ κανένα ἀπὸ τὰ ἀξιολογάσαι πράματα ἐδῶ δὲν εἶναι παντοτεινό, κι' οὔτε μπορεῖ κανένας σας νὰ πάρῃ τίποτε μαζί του σὰν ἀποθάνῃ, παρὰ εἶναι ἀνάγκη αὐτὸς νὰ πάῃ γυμνὸς στὸν ἅδη καὶ τὸ σπίτι του, τὸ χωράφι του καὶ τὸ χρυσάφι του ν' ἀλλάξουν ~~τὸ~~ ἀφέντηνό καὶ νὰ πᾶνε σ' ἄλλους. Ἂν αὐτὰ τοὺς τὰ φωνάξω ἀπὸ δῶ πού

μαι ἀκούνε. δέν νομίζεις πώς θά ὠφεζηθοῦνε πολύ σλή γνώ τους

καί θά γίνουν πάρα πολύ φρονιμώτεροι;

21. Ἑρμ: Καημένε, δέν ξέρεις ~~πώς~~ σέ τί ~~κάτια τούς ἔρριξε~~ καλάστασι τούς ἔφερε ἡ (ἀμάθεια) ἄγνοια ἡ

ἡ πανουργία τους, ὥστε οὔτε μέ τρυπάνι ἀκόμα νά μή μπορεῖν ν'

ἀνοιχθοῦνε τά αὐτά τους. μέ τόσο κερί τά βούλλωσαι πού οὔτε ὁ

Ὀδυσσέας δέν ἐκρυοιμοποίησε γιά τ' αὐτιά τῶν συντρόφων του ὅταν ἐφοβόταν τό τρα

γούδι τῶν Σειρήνων. Πῶς γοιπόν ἐκεῖνοι θά μπορούσαν

νά σ' ἀκούσουν ἔστω κι' ἄν σκάσῃς σλές φωνές; γιατί ὅ,τι κάνει

σέ ~~μ~~ σάς (σλόν ᾅδη) ἡ λήθη, αὐτό τό κάνει ἐδῶ ἡ ἄγνοια.

Αγγά ὑπάρχουν καί μερικοί ἀπ' αὐτούς πού δέν ἔχουνε κερί

σ' αὐτιά καί κυτάζουν τῶν ἀγήθεια πού ~~βρέπουν~~ εἶδαν καθαρά τά

πράματα καί κατάζαβαν τῶν οὐσία τους.

Χάρ: Λοιπόν σέ κείνους νά βάλουμε τῆς φωνές;

Ἑρμ: Περιττό κι' αὐτό, νά τούς γές πράματα πού ξέρουν. Βλέπεις

πεῖ σλείνουν μαυρυά ἀπό τοὺς πολλοὺς καὶ τοὺς κοροϊδεύουν

γιά ὅσα κάνουν γιατί δὲν τὰ βρίσκουν καθόλου εὐχάριστα, ἀλλά

νά! σκέφτονται πιά νὰ φήσουνε τὴ γυή καὶ νά ρθοῦνε σέ σᾶς;

γιατί γίνονται καὶ μισυτοί ἐπειδὴ καυτηριάζουν (τὴν ἀπερισκεψία τους.) τὴν βεβαιεία τους.

τὲς κουταμάρες τους..

Χάρ: Μπράβο, λεβέντες. μιά εἶναι πάρα πολύ χίγοι, Ἑρμῆ.

Ἑρμ: Κι αὐτοί καλοί εἶναι. ἀλλά νά καλέβουμε πιά.

22. Χάρ: Ἕνα πρᾶμα ἀκόμα ἤθελα νά ξέρω, Ἑρμῆ, καὶ σάν μοῦ τό δείξῃς κι

αὐτό θά τελειώσῃ κι ἡ περιήγησις; ἤθελα δηλ. νά ἰδῶ καὶ τοὺς

τόπους πού σκάβουν καὶ βάζουν τὰ σώματά τους.

Ἑρμ: Τά τέτοια, Χάρωνα, τά χένε νεκροταφεῖα ἢ κιβούρια ἢ τάφους. ἀλ-

λά βλέπεις ἐκεῖνα τά χώματα μπροστά στὲς πόλες καὶ τὲς στῆλες καὶ

τὲς πυραμίδες; ἐκεῖνα εἶν' ὅλα γιά νά δέχονται τοὺς νεκροὺς καὶ ~~τὰ~~

~~σώματά τους~~ νά διατηροῦν τά σώματα τους.

Χάρ: Μά γιατί ἐκεῖνοι στεφανώνουν τὲς πέτρες καὶ τὲς ἀλείφουν μέ μῦρο;

καὶ οἱ ἄγγοι μαγιψαν ξύγα μπροστά στά μνήματα καὶ ἔσκαψαν

(σάν) γάμμο καὶ καίνε αὐτά τά πρόσια δεῖπνα καὶ χύνουν, μέσα καθές

μοῦ φαίνεται, ~~μέσα~~ κρασί καὶ μεγίκρατο;

Ἑρμ.: Δὲν ξέρω, βαρκάρη μου, τί σχέσιν ἔχουν αὐτά μέ τοὺς νεκροὺς. Νο-

μίζω ~~ὅμως~~ μονάχα πάν πιστεύουν ὅτι οἱ ψυχές ~~ἐκ~~ ἀνεβαίνουν ἀπό κάτω

καὶ πετοῦν ἐκεῖ γύρω καὶ τρῶνε ~~ὅπως~~ μέ τόν τρόπο πού μπορεῖν

τὴν κνῖσα καὶ τόν καπνό καὶ πίνουν ἀκόμα τό μεγίκρατο

ἀπό τό γάμμο.

Χάρ: Ἐκεῖνοι νά πιοῦν καὶ νά φᾶνε πούχουνε κούφια τά κρανία; μέ τά κούφια κούτεζα

ἂν καὶ εἶναι ἀστεῖο νά τά γέω αὐτά σέ σένα πού καθε μέρα τοὺς

κατεβάζεις αὐτοὺς κάτω. Ξέρεις ~~βέβαια~~ σά, ἂν μπορεῖσαν αὐτοί ~~πολέ~~

πιά ν' ἀνέβουν ἀπάνω μιά πού μπήκανε στό χῶμα. γιατί βέ-

βεια θά ἤσουνα κι' ἐσύ, Ἑρμῆ, γιά γέγοια μέ τές πολλές σκοτεῖρες

ὄχι μονάχα νά τοὺς κατεβάζεις ἀγγά καὶ νά τοὺς ξανανεβάζεις

γιά νά πίνουν. Ὦ ἀνόητοι, ὦ τί τρέγγα! δέν ξέρουνε ποιοί νόμοι

οἰέκουνε ἀνάμεσα στόν θάνατο καί τί ζωή καί τί πρᾶμα εἶναι ὁ Ἅδης ἤ

ὅτι: θαμμένος ἤ καί ἄλκφος τό ἴδιο· θά πεθάνῃς.
καί ἄγρος ἤ Ἀγαμέμνονας τρανός, τό ἴδιο εἶσαι. (;)
μέ τόν Θερσίτην ὅμοιος φαντάζει κι' ὁ Ἀχιλλέας
κι' εἶν' ὅλοι τους μαζί ~~νεκροί~~ σκιές, φαντάσματα στόν Ἅδη,
γυμνά καί ἄσαρκα κορμιά στό ἀσφοδελό ζειβάδι.

23: Ὑρμ: "Ὦ Κρανιλέα, τόσον πολύν Ὅμηρον ἔμαθες;
~~Θεέ μου Παναγιά μου!~~ (πόσον Ὅμηρον ἔμαθες!) ἀγγά

ἀφοῦ μοῦ τό θυμήσες θέλω νά σοῦ δείξω τόν τάφο τοῦ Ἀχιλλέα.

Τόν βλέπεις ἐκεῖ κοντά στή θάλασσα; Αὐτό ἐκεῖ εἶναι τό Σίγειο,

τό ἀκρωτήρι τῆς τρωϊκῆς χώρας· ἀπέναντι εἶναι θαμμένος ὁ Αἴας

στό Ροίτειο.

Χάρ: (~~"Ὦ Κρανιλέα, τόσον πολύν Ὅμηρον ἔμαθες;~~) Δέν εἶναι μεγάλος

οἱ τάφοι, Ὑρμῆ· δεῖξε μου ὅμως τώρα τές ξακουστές πόλεις πού

καί στόν Ἅδη τές ἀκοῦμε, τήν Νινεύϊ τοῦ Σαρδανάπαλλου καί τήν

Βαβυλώνα ἤ τές Κλεανές καί κείνη τήν Τροία. γιατί ἀκριβῶς θυμοῦμαι

πολλοὺς ~~πού~~ ἀπ' αὐτὴ τὴ πόλη πού τοὺς πέρασα με τὴ βάρκα μου,

τόσους πού γιά δέκα χρόνια δὲν τὴν τράβηξα ὄξω μήτε τὴν

καθάρισα.

c Ερμ: Ὅσο γιά τὴν Νινεύϊ, βαρκάρα μου, χάθηκε πιά κι' οὔτε ἴχνος δὲν σημάδι

ἀπόμεινε ἀπ' αὐτήν· δὲν μπορεῖς κάν νά καταλάβῃς πού βρισκόταν.

Ἡ Βαβυλώνα ὅμως εἶναι ἐκείνη μέ τοὺς μεγάλους πύργους καί τό

μεγάλο περιτείχισμα πού σέ λίγο κι' αὐτή δ' ἀναλυτῆται σάν τὴν

Νινεύϊ. Τὲς Μυκῆνες ὅμως καί τὲς Κλεωνὲς ντρέπουμαι νά σοῦ

τὲς δείξω καί πρό παντὸς τὴν Τροία. Γιατί σίγουρα ξεύρω πώς

θά πνίξῃς τὸν Ὅμηρο σάν καλέβῃς κάτω γιά τά μεγάλα του λόγια.

Ἄν καί λόν παλιό καιρό ἦσαν πλούσιες· μά τώρα πέθαναν κι' αὐτές.

Δυόλι πεθαίνουν κι' οἱ πόλεις, χάρκα, ὅπως οἱ ἄνθρωποι, καί τό

πιό παράδοξον ἀπ' ὅλα καί ~~ε~~ ποταμοί ὁλάκεροι. Ἀπό τὸν Ἴναχο

π.χ. τῆς Ἀργολίδας οὔτε τάφρος δὲν ἔμεινε.

Χάρ: Πώπω τί ἐπαίνους, Ὅμηρε, καί τί ζέξεις: «Ἴζιοι ἱρή καί εὐρυάγυια»
καί «εὐκτίμεναι Κρεκναί»! 24: Ἀλλά-σταί μέσα τῶν κουβέντα-
ποιοί εἶναι αὐτοί πού πολεμοῦν καί γιά ποιό ζόγο ἀλλιζοσκοτώνουν ται;

Ἑρμ: Εἶναι οἱ Ἀργεῖοι πού βλέπεις, χάρωνα, κι' οἱ Λακεδαιμόνιοι κι' ὁ μισο-
πεθαμένος ἐκεῖνος στραπηγός, πού ἐπηγράφει τό τρόπαιο μέ τό ἴδιο τό
αἷμά του, εἶν' ὁ Ὀθρυάδας.

Χάρ: Καί γιά ποιό ζόγο, Ἑρμῆ, Ἔχουνε πόλεμο αὐτοί;

Ἑρμῆς: Γιά τόν κάμπο τόν ἴδιο μέσα στόν ὁποῖον γίνεται ἡ μάχη.

Χάρ: Τί ἀνοησία, νά μή ξεύρουν ὅτι, κι' ἄν ὁ γάκερις τῶν Πελοπόνησο
μονάχα ἔνας τους τῶν κατακτήσῃ, μέ δυσκολία θά μπορέσῃ νά πάρῃ
ἀπό τόν Αἰακό ἔστω κι' ἕνα πόδαρι γῆς· ἐνῶ τόν κάμπον αὐτό ~~πο~~
ἄλλοι καί πολλές φορές θά τόν καλλιεργοῦν καί θά ξερριζώσουν σύρριζο
τό τρόπαιο μέ τ' ἀλέτρι.

Ἑρμ: Ἔτσι βέβαια θά γίνη ὅσο γι' αὐτό· ἐμεῖς ὅμως ἄς κατέβουμε τώρα

και σάν ταπτοποιήσουμε πάλι τά βοινά τό καθένα στή θέση του νά πᾶμε, ἐγώ γιά κεῖ πού στάλθηκα και σύ στή βάρκα σου· σύντομα μάλιστα θά ρθῶ κι' ἐγώ νά σέ βρῶ γιά νά σοῦ φέρω νεκροίς.

Χάρ: Μέ καθυποχρέωσει, Ἑρμῆ. Θά σέ γέω πιά εὐεργέτη μου ἡ δέ θά σέ ξεχάσω. Ἐξ αἰτίας σου ἡ ἀποδημία μοῦ βγῆκε σέ καλό και πολύ μάλιστα. — Τί πράματα ἔχουν οἱ κακότυχοι ρίγικοι οἱ ἄνθρωποι· βασιλιάδες, πλιθάρια χρυσᾶ, ἑκατόμβες, μάχες! και γιά τόν Χάρκνα οὔτε μιά κουβέντα.